

SADRŽAJ

1. Tehnički opis
2. Koncept
3. Situacija_postojeće stanje 1:500
4. Situacija_novoprojektovano stanje 1:500
5. Situacija_novoprojektovano stanje 1:200
6. Situacija_novoprojektovano stanje na geodelskoj podlozi 1:200
7. Situacija_novoprojektovano stanje 1:100
8. Presjek / izgled zapad 1:100
9. Presjek / izgled istok 1:100
10. Presjek / izgled sjever 1:100
11. Presjek / izgled jug 1:100
12. Zelenilo 1:250
13. Hodne linije i podna obloga 1:250
14. Rasvjeta i urbani mobilijar 1:250
15. Detalji 1:50
16. Trodimenzionalni prikaz 1
17. Trodimenzionalni prikaz 2
18. Trodimenzionalni prikaz 3
19. Trodimenzionalni prikaz 4
20. Trodimenzionalni prikaz 5
21. Trodimenzionalni prikaz 6
22. Trodimenzionalni prikaz 7

TEHNIČKI OPIS

Lokacija

Na predmetnoj lokaciji koja se nalazi između ulice Hamze Hume sa zapadne strane i Koševskog potoka sa istočne strane isprojektovano je spomen obilježje civilnim žrtvama rata grada – Kantona Sarajevo '92 - '95. g. Spomen obilježje svojim gabaritom i dispozicijom ne predstavlja smetnju za koltski i pješački saobraćaj.

Sastoji se iz prstenova (latica) različitih prečnika i visina. Visina najvišeg segmenta spomen obilježja iznosi 6,9 metara. Spomen obilježju se može pristupiti sa svih postojećih pristupnih tački. Volumeni su raspoređeni na način da posjetioc/prolaznik u svakom trenutku može neometano komunicirati. Staza za slijeпа lica se zadržava. Novoprojektovanim rješenjem nisu stvorene fizičke barijere koje bi predstavljale problem za osobe sa invaliditetom. Sva postojeća stabla su zadržana. Travnata površina se uklanja. Predloženo konkursno rješenje djelimično izlazi iz granica obuhvata jer pokušava prostor cjelovito sagledati i na taj način ponuditi što sveobuhvatnije rješenje i nadograditi projektni zadatak. Također, predloženo rješenje može da ostane i funkcioniše unutar obuhvata uz uklanjanje elemenata na južnoj strani.

Parterno rješenje

Projektom se predviđa izvođenje "češljane" lako armirane betonske površine. Pomenuta površina se izvodi u vidu korten flah prstenova koji prave prekid u betoniranju. Smijer "češljanja" betona je različit u svakom prslenu i na taj način se razbija jednolična obrada podne površine. Predložena podloga ne zahtijeva posebno održavanje. Na mjestima gdje postoje stabla se također formiraju prstenovi prečnika 1.5 metara gdje je unutrašnjost prstena zatravljena.

Konstrukcija i materijali

Osnovnu konstrukciju čine ljske izvedene od korten čelika debljine 8 milimetara. Ljske centralnog dijela spomen obilježja su ankerisane u betonsku podlogu. Manje ljske unutar kojih se nalaze klupe su pričvršćene za klupe i od poda su podignute za 10 centimetara. Ljske se uvijek postavljaju okomito u odnosu na ravnu betonsku podlogu što uveliko olakšava proizvodnju i montažu, dok se sa gornje i bočnih strana zasijecaju pod uglom što doprinosi dinamičnim skulpture. Imena, prezimena, godina rođenja i stradanja se perforiraju sa unutrašnje strane centralnog dijela spomen obilježja. Urbani mobilijar koji je formiran unutar "latice" se izvodi u lako armiranom "češljanom" betonu. Postament sa prikladnim tekstom je također izveden u lako armiranom "češljanom" betonu.

Osvjetljenje

Novoprojektovano spomen obilježje je osvijetljeno pomoću LED traka. U centralnom dijelu spomen obilježja led traka se postavlja u pod uz unutrašnji rub ljske i na taj način osvjetljava unutrašnju stranu ljske. Sličan princip je primjenjen i na "laticama" sa integrisanom klupom gdje se osvjettljenje postavlja između "latice" i klupe i ponovo osvjetljava unutrašnju stranu. Na ovaj način se efektno naglašava struktura spomen obilježja.

Predmjer i predračun

PREDMJER I PREDRAČUN		JM	POVRŠINA	CIJENA
1	Pripremni radovi Skidanje površinskog staja humusa i asfaltirane površine debljine 20 cm sa odvozom na deponiju.	m ³	175,0 m ³	7,800.00 km
2	Elektro radovi Nabavka i ugradnja potrebne elektro instalacije i rasvjetnih tijela.	kom	21	21,500.00 km
3	Radovi sa korten čelikom Nabavka, rezanje, varenje, perforiranje, savijanje i ugradnja korten čelika.	m ²	163,2 m ²	189,800.00 km
4	Radovi sa betonom Betoniranje lako armirane "češljane" betonske podloge sa ugradnjom korten čelik flah traka.	m ³	175,0 m ³	48,750.00 km
5	Radovi sa betonom Betoniranje lako armiranih klupa i postamenta sa natpisom tehnikom "češljanog" betona	kom	11	21,500.00 km
UKUPNO SVI RADOVI				289,350.00 km

KONCEPT

Glavna težnja rješenja je da na simboličan način prenese težinu stradanja civilnog stanovništva grada Sarajeva i Kantona Sarajevo od 1992. do 1995. godine. Jasno je da se radi o periodu koji nije lako pojmili, shvatiti, racionalno sagledati i ponuditi rješenje koje dočarava svu patnju i stradanje kroz koje su prošli stanovnici grada. Kroz analize i istraživanja koncept rješenja svoju snagu crpi iz "Sarajevske ruže" i pretvara se u logičan nastavak priče o "Sarajevskim ružama". Dokumentarno-historijska i simbolička vrijednost "Sarajevskih ruža" je prepoznata i iste čine vrijedno kulturno-historijsko naslijeđe grada Sarajeva. Svojevrsan su podsjetnik na opsadu i svakodnevno stradanje građana. Tokom opsade Sarajeva, od 1992. do 1995. godine, na grad je palo na desetine hiljada granata, koje su ostavile duboko urezane tragove u tkivo grada. Pojavljuju se tako što su krateri u asfaltu i pločnicima nastali granatiranjem grada. Nakon rata popunjeni su masom crvene boje. Simbolično su nazvane "Sarajevske ruže", jer su podsjećale na ružu otrgnutih latica, simbolizirajući prolivenu krv nevinih civila, onih koji su gubili živote čekajući u redu za vodu, bezbrižno se igrali...

Također smo svjedoci da "Sarajevske ruže" iz dana u dan nestaju što zbog zuba vremena tako i zbog razvoja grada. Uzimajući u obzir sve ranije napisano, ideja da se koncept rješenja temelji na "Sarajevskim ružama" se čini kao logičan nastavak iste priče. Novoprojektovani spomenik na ovaj način oda je počast civilnim žrtvama, urezujući njihova imena u spomen obilježje ali također čuva od zaborava i autentična mjesta stradanja civilnog stanovništva.

SIMBOL KRUGA

Namjena, spomen obilježje, poziva na aktivaciju svih čula kod projektovanja jer se radi o posebnoj kategoriji objekata koji nose snažnu poruku, bude jake emocije i čuvaju historiju od zaborava. Kroz rad na razvoju koncepta iskristalizirao se simbol kruga. Radom na konceptu i stilizacijom "Sarajevske ruže" simbol kruga je prisutan kako dvodimenzionalno tako i trodimenzionalno. Upravo simbol kruga predstavlja jednakost, ravnopravnost i beskonačnost (stradanje, vječna borba, otpor i ustrajnost). Simbol kruga postaje spona između lokacije, namjene i poruke koju ovo spomen obilježje teži da prenese. Kao što geometrija kruga nema ni početak ni kraj, tako se u pojedinim trenucima doimala agonija i stradanje civilnog stanovništva.

MATERIJAL

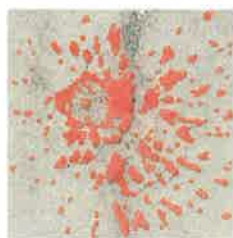

Novoprojektovano rješenje kao glavni materijal koristi korten čelik. Zbog svoje pojavnosti i boje koji u sebi nose skrivene poruke, korten čelik je logičan izbor materijala. Patinirani čelik lako može da vati slike barikada, zapaljenih automobila i tramvaja u gradu. Patiniranje i korodiranje na novu betonsku podlogu i popunjavanje fuga crvenom bojom (korozijom) se može poistovjetiti sa krvarenjem i stradanjem i na taj način spomen obilježje dobiva interaktivni karakter.

SIMBOL RUŽE

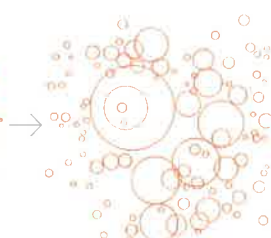
Pored inspiracije koju rješenje crpi iz "Sarajevskih ruža", crvena ruža je prije svega simbol ljubavi prema osobama do kojih nam je stalo. Ova simbolika novoprojektovanom rješenju koje je trodimenzionalna interpretacija "Sarajevske ruže" daje dodatno na vrijednosti s obzirom na to da se radi o spomen obilježju poginulim civilima. Otrgnute lalice ruže simboliziraju stradanje i gubitak najmilijih i u ovom rješenju su pretvorene u dijelove spomen obilježja sa klupama za sjedenje gdje posjetioci ali i prolaznici mogu napraviti predah i sagledati spomenik i upoznati se sa lemalikom istog.

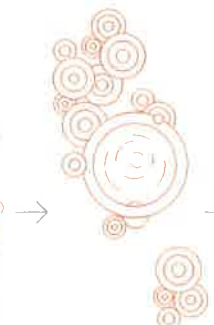
Sarajevska ruža

Geometrija

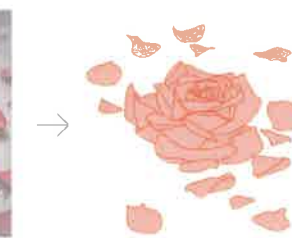
Stilizacija geometrije

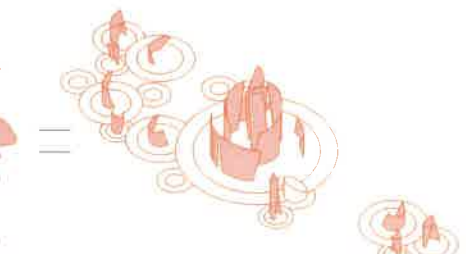
Dvodimenzionalno rješenje na predmetnoj lokaciji

Ruža

Geometrija

Rješenje - spoj dvodimenzionalne i trodimenzionalne geometrije na predmetnoj lokaciji

SITUACIJA_postojeće stanje
RAZMJERA 1:500

GRAFIČKO MJERILO

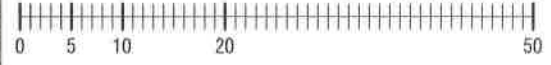

SITUACIJA_novoprojektovano stanje
RAZMJERA 1:500

GRAFIČKO MJERILO

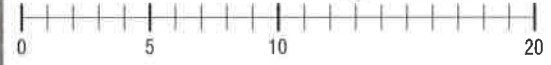

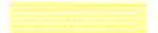

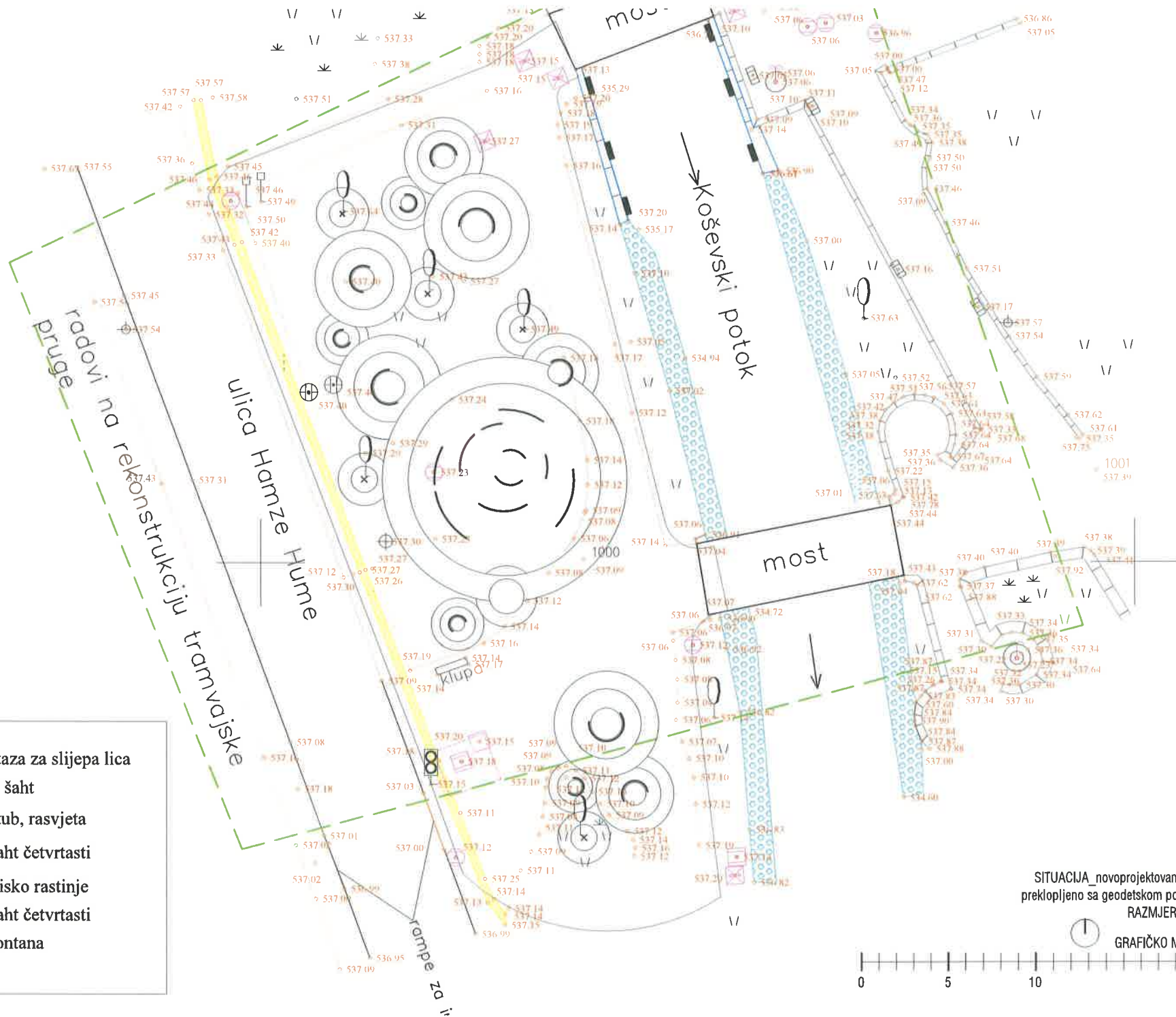
SITUACIJA_novoprojektovano stanje
RAZMJERA 1:200

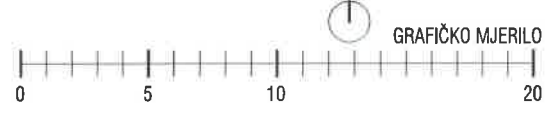
GRAFIČKO MJERILO

	staza za slijepa lica
	tt šaht
	stub, rasvjeta
	šaht četvrtasti
	nisko rastinje
	šaht četvrtasti
	fontana

SITUACIJA novoprojektovano stanje
preklopljeno sa geodetskom podlogom
RAZMJERA 1:200

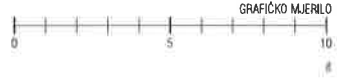
SITUACIJA_novoprojektovano stanje
RAZMJERA 1:100

GRAFIČKO MJERILO

ZAPAD_izgled spomen obilježja
RAZMJERA 1:100

ISTOK_izgled spomen obilježja
RAZMJERA 1:100

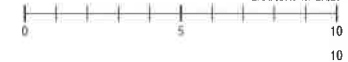

SJEVER_izjed spomen obilježja
RAZMJERA 1:100

GRAFIČKO MJERILO

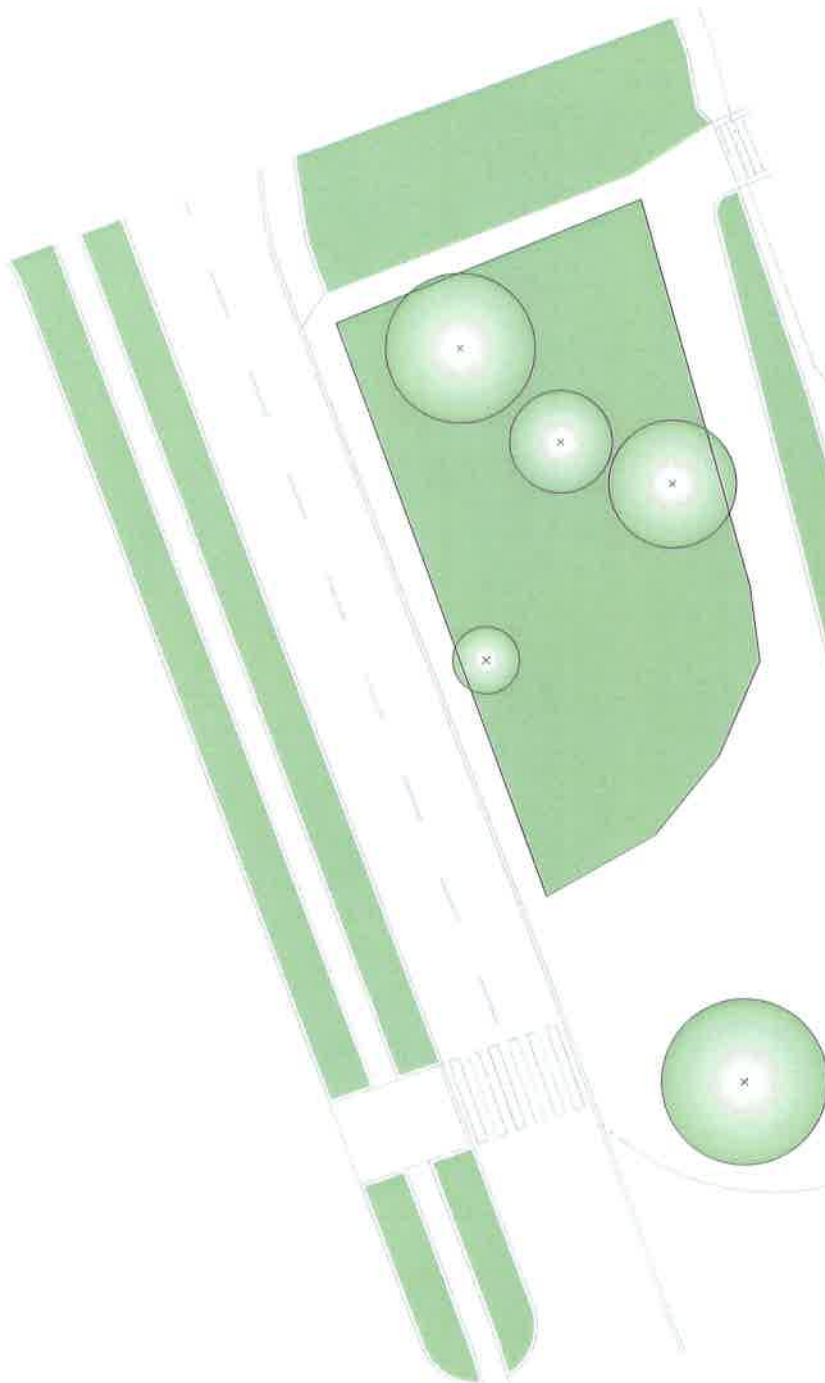
10

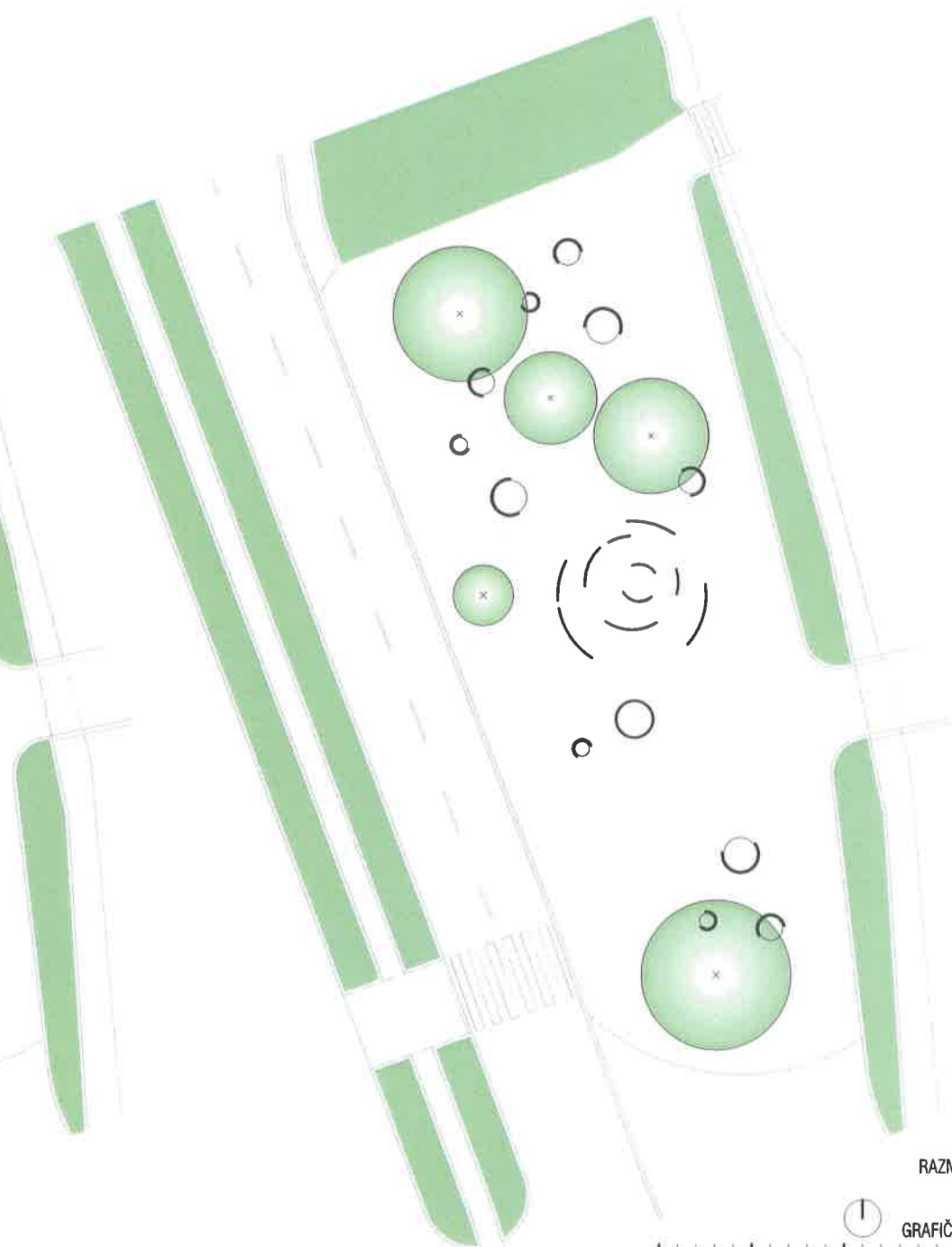
JUG - Izgled spomen obilježja
RAZMJERA 1:100

GRAFIČKO MJERILO

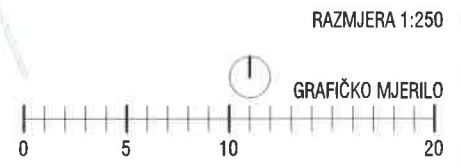

ZELENILO_POSTOJEĆE STANJE

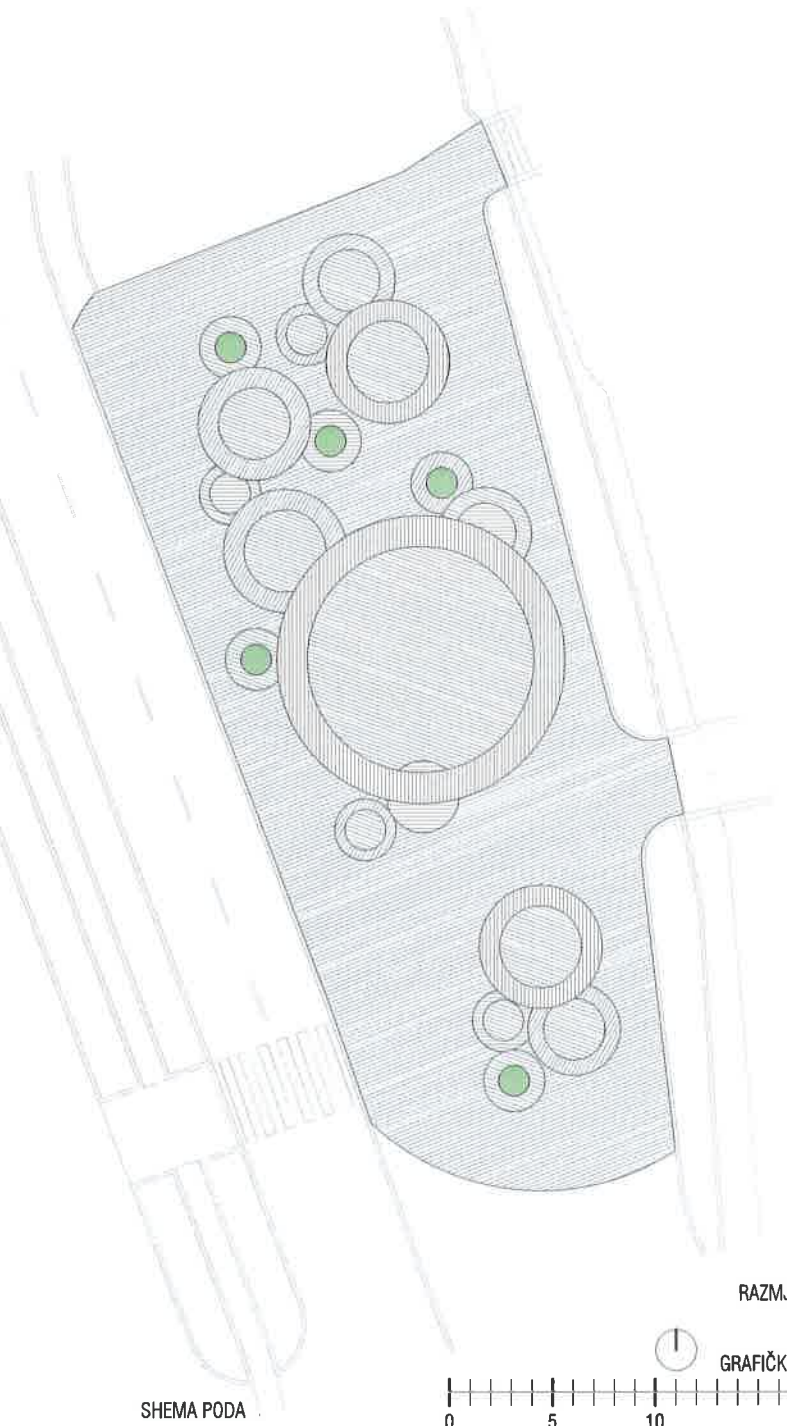
ZELENILO_NOVOPROJEKTOVANO STANJE

HODNE LINIJE

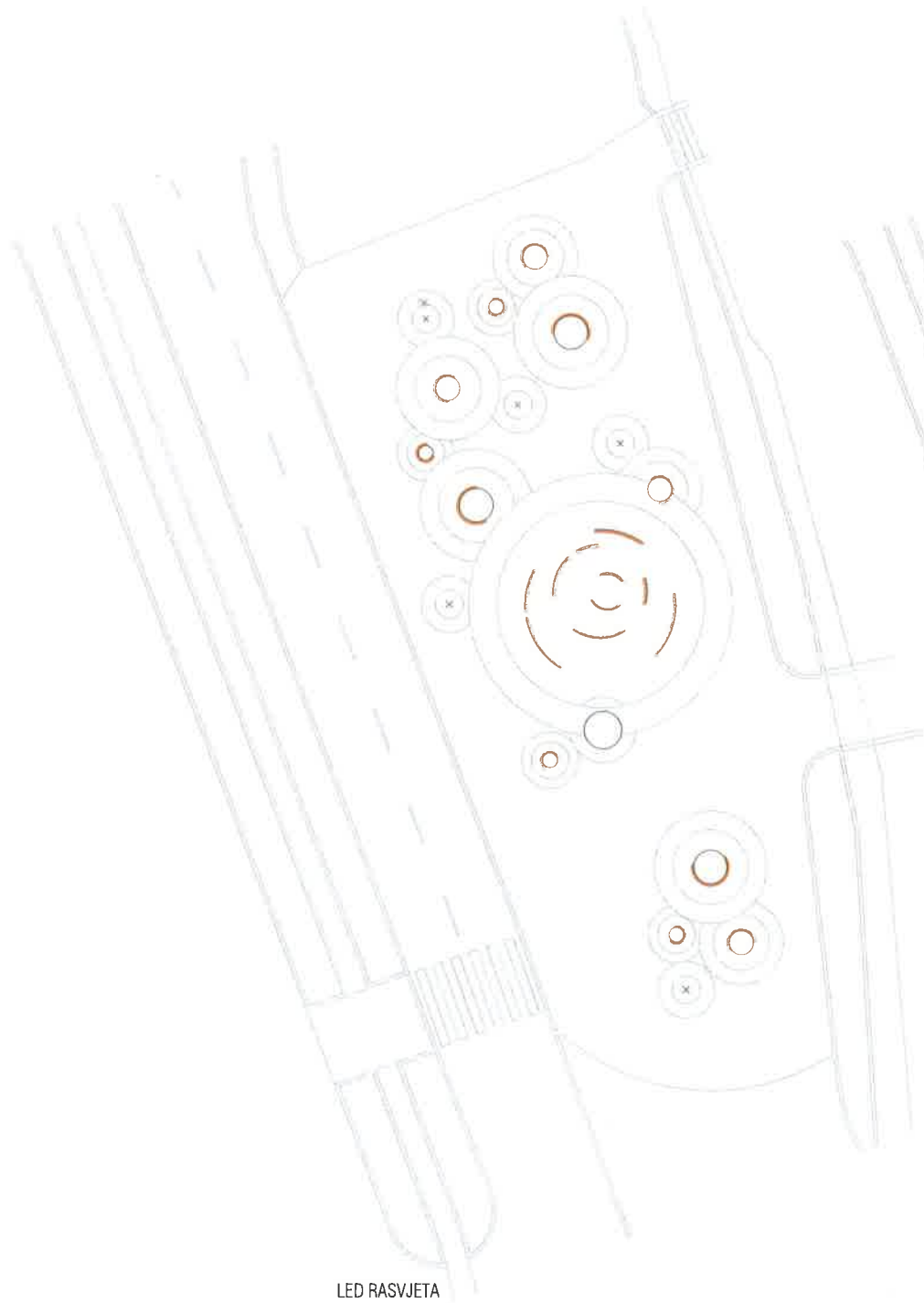

HEMA PODA

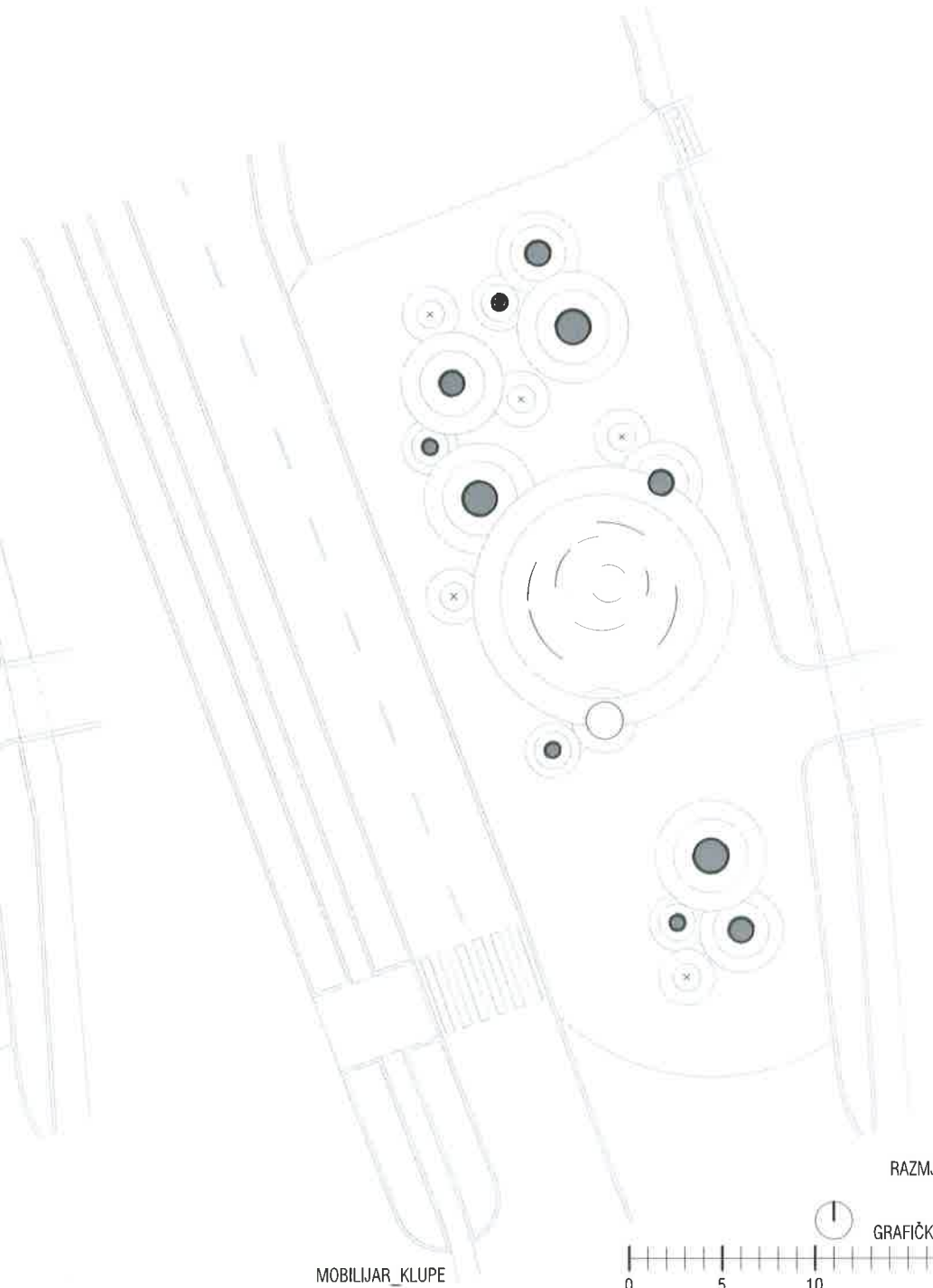
RAZMJERA 1:250

GRAFIČKO MJERILO

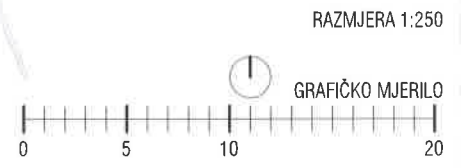
0 5 10 20

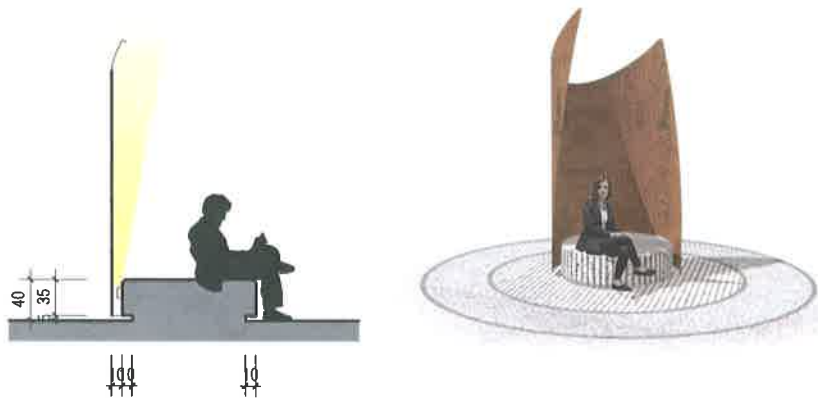
LED RASVJETA

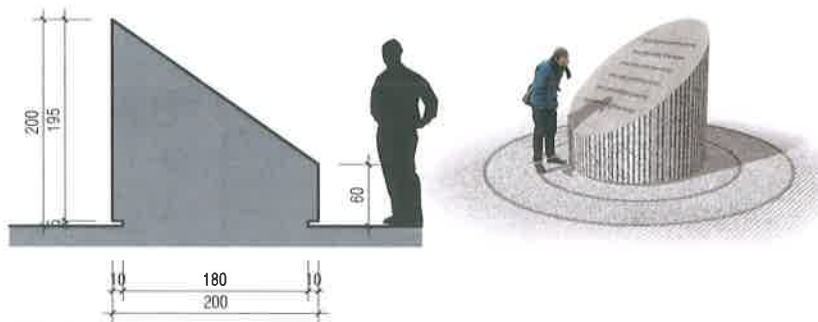
MOBILIJAR_KLUPE

RAZMJERA 1:250

Detalj klupe i "latice" sa osvjetljenjem_1:50

Detalj postamenta sa prikladnim natpisom_1:50

Detalj centralnog dijela spomen obilježja sa natpisima i osvjetljenjem_1:50

Izgled "češljanog" betona

Izgled prorezanog teksta na korten čeliku

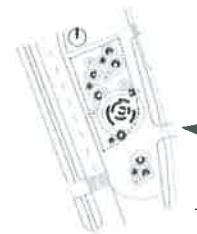

Izgled LED rasvjete na korten čeliku

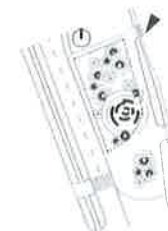

POSTOJEĆA
MATERIJALIZACIJA

POSTOJEĆE STABLO

"LATICA"
SA INTEGRISANOM KLUPOM

POSTOJEĆE STABLO

POSTOJEĆE STABLO

KORTEN FLAH TRAKA

POSTOJEĆE STABLO

IMENA I PREZIMENA
SA GODINOMA
CENTRALNO
SPOMEN OBILJEŽJE

"LATICA"
SA INTEGRISANOM KLUPOM

BAZA
SA PRIKLADNIM TEKSTOM

"ČEŠLIJANI" BETON

POSTOJEĆA
MATERIJALIZACIJA

"LATICA"
SA INTEGRISANOM KLUPOM

POSTOJEĆE STABLO

